

הפיקוח על מערכות התשלומים

יוני 2023

מדריך הגישה למערכות התשלומים המפוקחות בישראל

3	הקדמה
4	גישה הוגנת ופתוחה למערכות התשלומים המפוקחות
5	תנאי הגישה למערכות התשלומים המפוקחות
6	סוגי הרישיונות שמאפשרים גישה למערכות התשלומים המפוקחות
7	מערכות התשלומים המפוקחות בישראל
8	הרבדים של מודלי הגישה למערכות התשלומים המפוקחות
10	מערכת זה"ב
11	מערכת זיכויים, חיובים והעברות תשלומים
12	שירות תשלומים מידיים
13	מערכת שירותים בכרטיסי חיוב
14	מערכת ATM – מכשירי בנק אוטומטיים
15	מודלי הגישה למערכות שמפעילות חברות מס"ב ושב"א
16	מערכת פרוטוקול EMV
17	השוואה בין מערכות תשלומים
18	תנאי הגישה להשתתפות במערכת שירותים בכרטיסי חיוב במודל CLP
19	תרשים הגישה
27	תרשים גישה לבעל רישיון זר
35	מילון מונחים
38	נספח א'- פרטי קשר של מאסדרים פיננסיים שמפקחים על מבקשי גישה
39	נספח ב'- פרטי קשר של מפעילי מערכות תשלומים מפוקחות
40	נספח ג'- ניהול גרסאות של המדריך

בנק ישראל פתח את הגישה למערכות התשלומים המפוקחות בישראל¹ למשתתפים חדשים, זאת כחלק מפעילותו לקידום תחרות במערך התשלומים ובשוק הפיננסי כולו.

אנו, אגף הפיקוח על מערכות התשלומים, עדים להתעניינות הולכת וגוברת של גופים חוץ-בנקאיים באספקת שירותי תשלום בשוק התשלומים בישראל. גופים אלו זקוקים לגישה למערכות התשלומים לצורך ביצוע פעולות, כגון העברות תשלומים, ניהול חשבון תשלום, סליקת פעולות תשלום והנפקת אמצעי תשלום, כמו כרטיסי חיוב. על בסיס שירותים אלה, אותם גופים לעיתים מציעים שירותים פיננסיים נוספים, כמו אשראי, חיסכון, השקעות, המרות מט"ח ועוד.

מדריך זה מיועד לגופים שמעוניינים לפעול בשוק התשלומים בישראל או להרחיב את פעילותם בתחום, באמצעות קבלת גישה למערכות התשלומים. המדריך מפרט על מערכות התשלומים השונות ומתאר את העקרונות והמודלים לגישה ואת שלבי ההצטרפות למערכות התשלומים המפוקחות עבור סוגים שונים של משתתפים.

נבקש להודות למאסדרים ולמפעילי המערכות המפוקחות, שלקחו חלק בתהליך פתיחת הגישה למערכות התשלומים.

"פרסום המדריך נועד לשקף לגופים השונים, לרבות לחברות הפינטק בישראל ובחו"ל, את הדרישות ואת החלופות השונות לפעילות במערכות התשלומים בישראל כדי לאפשר להם לבחור את המודל המתאים להם וכדי להקל עליהם בתהליך ההצטרפות. אנו צופים כי אותן חברות יראו בגישה למערכות התשלומים כצעד ראשון למתן מגוון רחב של שירותים פיננסיים לציבור הישראלי."

עודד סלומי, מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה, בנק ישראל

"מדריך זה מצטרף לשורה של צעדים שנוקט הפיקוח על מערכות התשלומים כדי ששוק התשלומים בישראל יהיה שוק פתוח, הוגן ויעיל יותר. בשנים האחרונות הובלנו סדרה של צעדים מול מאסדרים שונים שמפקחים על הגופים וכן מול מפעילי מערכות התשלומים השונות על מנת לאפשר גישה למערכות עבור מגוון רחב של שחקנים, ביניהם גופים בינלאומיים, שיוכלו לספק שירותי תשלום ולקדם את התחרות בשוק התשלומים בישראל."

נועה ששינסקי-לביא, מנהלת אגף הפיקוח על מערכות התשלומים, בנק ישראל

¹ מערכות התשלומים מפוקחות על ידי הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל, בהתאם לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008

גישה הוגנת ופתוחה למערכות התשלומים המפוקחות

במסגרת תפקידו כמפקח על מערכות התשלומים, מקדם בנק ישראל באמצעות אגף הפיקוח על מערכות התשלומים גישה הוגנת ופתוחה למערכות התשלומים המפוקחות. זאת מתוך הבנה שככל שספקי שירותי תשלום רבים יותר ישתתפו במערכות התשלומים, כך יואץ קצב הפיתוח של פתרונות תשלומים מתקדמים ועלויותיהם יוזלו, לטובת ציבור הצרכנים ובתי העסק בישראל.

בשנים האחרונות הסיר הפיקוח על מערכות התשלומים חסמים רבים, שמנעו מספקי שירותי תשלום חוץ-בנקאיים לגשת למערכות התשלומים המפוקחות – אותן מערכות ששימשו עד לא מזמן בעיקר את המערכת הבנקאית המסורתית.

בין הצעדים שקידם הפיקוח על מערכות התשלומים להסרת חסמי הגישה נמצאים הצעדים הבאים:

1. קביעת תנאי גישה למערכות התשלומים. תנאי הגישה מתבססים על הרישיונות הקיימים בשוק בהתאם למבנה הרגולטורי בישראל.
2. קביעת מודלים להשתתפות בכל אחת מהמערכות.
3. הקצאת קוד זיהוי לספקי שירותי התשלום החוץ-בנקאיים, בדומה לקוד הזיהוי המשמש את הבנקים. מדיניות הקצאת קוד הזיהוי מפורסמת באתר בנק ישראל².
4. פתיחת האפשרות לגופים חוץ-בנקאיים לנהל חשבון סליקה במערכת זה"ב (RTGS), זאת כדי למנוע תלות בגופים הבנקאיים לצרכי הסליקה (Settlement)³. מסמך הכולל, בין היתר, את דרישות החיבור למערכת זה"ב מפורסם באתר בנק ישראל⁴.
5. קביעת חובת ייצוג: ספקי שירותי תשלום שפועלים במערכת הקמעונאית ומשתתפים בסליקה במערכת זה"ב, מחויבים לייצג ברובד הסליקה, ספקי שירותי תשלום אחרים שבוחרים להשתתף באותה מערכת תשלומים קמעונאית. חובת הייצוג מפורסמת באתר בנק ישראל⁵.
6. בשוק התשלומים פועלים כמה מאסדרים פיננסיים⁶ וכל אחד מהם אחראי לרישוי תחום אחר. הפיקוח על מערכות התשלומים גיבש תהליך מוסדר שמוטאם לגופים שמפוקחים על ידי המאסדרים השונים, ויצר תרשים גישה שמפרט את הצעדים שנדרשים מכל גוף, שלב אחר שלב, עד להתחלת פעילות במערכת. התרשים מתייחס לגופים שמחזיקים ברישיון, גופים בתהליך קבלת רישיון וגופים שפטורים מרישיון. תרשים הגישה נמצא בהמשך המדריך, בעמוד 19.

² מדיניות הקצאת קוד זיהוי, שכוללת את התנאים ותהליך הקצאת קוד זיהוי, מפורסמת באתר בנק ישראל, בכתובת: www.boi.org.il

³ ספק שירותי תשלום חוץ-בנקאי יוכל לנהל חשבון סליקה בזה"ב במהלך היום בלבד, והוא לא יוכל לנהל חשבון עו"ש, כלומר, בסוף היום יצטרך לאפס את חשבונו במערכת זה"ב, ולהעביר את היתרה לחשבונו בבנק מסחרי.

⁴ תנאי הגישה ודרישות החיבור של ספקי שירותי תשלום חוץ-בנקאיים למערכת זה"ב מפורסמים באתר בנק ישראל, בכתובת: www.boi.org.il

⁵ ההנחיה לחובת ייצוג בסליקה מפורסמת באתר בנק ישראל, בכתובת: www.boi.org.il

⁶ הכוונה ל: הפיקוח על הבנקים; רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון; רשות ניירות ערך.

תנאי הגישה למערכות התשלומים המפוקחות

תנאי הגישה למערכות התשלומים המפוקחות נקבעו על ידי הפיקוח על מערכות התשלומים והם מהווים תנאי סף להשתתפות בהן. תנאי הגישה לכל אחת ממערכות התשלומים המפוקחות⁷ מפורטים להלן.

רישיון הוא תנאי סף לקבלת גישה למערכות התשלומים המפוקחות. תנאי זה נועד למזער סיכונים ולהבטיח ככל האפשר את יציבות מערכות התשלומים. במקרים מסוימים, ספקי שירותי תשלום שיהיו פטורים מרישיון של חברת תשלומים יוכלו לפעול במערכות התשלומים בגישה עקיפה בלבד, כפי שיפורט בתרשים הגישה המופיע בעמוד 19. סוגי הרישיונות שמאפשרים גישה למערכות התשלומים המפוקחות מפורטים בעמוד הבא.

רישיון או פטור מרישיון

ספקי שירותי תשלום שמשותפים במערכות תשלומים מסוימות נדרשים לקבל מבנק ישראל קוד זיהוי ייחודי (מוכר בעבר כ"קוד בנק"). הקוד משמש, בין השאר, את לקוחות ספקי שירותי התשלום כחלק מפרטי זיהוי החשבון שלהם. כדי לשמור על שיטת זיהוי אחידה של כל ספקי שירותי התשלום במשק הוחלט כי קוד זיהוי יוקצה לכל ספקי שירותי התשלום, בנקאיים וחץ-בנקאיים, שהקוד נדרש לפעילותם.

קוד זיהוי²

ספק שירותי התשלום נדרש לבחור את מודל הגישה המתאים לו לצורך פעילותו במערכת. המודלים גובשו באופן הנותן גמישות ויכולת בחירה בידי ספק שירותי התשלום. המודלים מתייחסים הן להיבטים טכנולוגיים והן להיבטים עסקיים ומשפטיים. הפיקוח על מערכות התשלומים הנחה את מפעילי מערכות התשלומים המפוקחות לגבש מודלים הוגנים ופתוחים לגישה למערכות וליווה את המערכות בתהליך יצירת המודלים השונים. מדריך זה מפרט את המודלים שגובשו להשתתפות במערכות המפוקחות.

בחירת מודל גישה

באפשרותו של כל ספק שירותי תשלום לבחור אם לפתוח חשבון סליקה עצמאי³ במערכת זה"ב ולעמוד בתנאי הגישה ודרישות החיבור⁴, או לקבל ייצוג ממשותף אחר שמנהל כבר חשבון סליקה בזה"ב ולסלוק את פעילותו באמצעותו.

בחירת פתרון הסליקה (Settlement)⁸

⁷ מדריך זה אינו מתייחס למערכות תשלומים שאינן מפוקחות על ידי הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל, כמו מסלקת השיקים שמופעלת על ידי בנק ישראל כמפעיל מערכת. גופים שמעוניינים בגישה למסלקת השיקים יכולים לפנות בהודעה לכתובת masleka_policy@boi.org.il.

⁸ מידע תהליך הסליקה במערכת זה"ב מפורסם באתר בנק ישראל, בכתובת: www.boi.org.il

סוגי הרישיונות שמאפשרים גישה למערכות התשלומים המפוקחות

הערות	הגוף המרשה	סוג הרישיון
לפי חוק הבנקאות (רישוי)	הפיקוח על הבנקים	תאגיד בנקאי, לרבות תאגיד עזר
		סולק, נותן שירותי תשלום יציבות ⁹
לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016	רשות שוק ההון	אגודת פיקדון ואשראי
		נותן שירות בנכס פיננסי ¹⁰ מפעיל מערכת לתיווך באשראי
לפי חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023 אחרי כניסתו לתוקף, ולפי התקנות שיותקנו מכוחו ¹¹	רשות ניירות ערך	חברת תשלומים
	לא רלוונטי	גוף הפטור מרישיון חברת תשלומים, מאחר שעיסוקו בשירותי תשלום בהיקף מצומצם, בסכום מוגבל, למספר לקוחות קטן או במספר עסקאות קטן
לפי חוק בנק הדואר, התשי"א-1951	משרד התקשורת	בנק הדואר
לפי סעיף 3(7) בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (פטור מחובת רישוי) (הוראת שעה), התשפ"ג-2022	רשות הפיקוח לעניין שירותי תשלום ב"מדינה המוכרת"	בעל רישיון זר

וכן כל רישיון שייקבע ויאושר על ידי הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל

⁹ הסולקים שלא יכנסו תחת ההגדרה של נותן שירותי תשלום יציבותי יעברו לפיקוח של רשות ניירות ערך, בהתאם לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023.

¹⁰ חלק מנותני שירות בנכס פיננסי יעברו לפיקוח של רשות ניירות ערך, בהתאם לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023.

¹¹ מדריך זה אינו מתייחס לייזום תשלומים, payment initiation, תחום פעילות אשר מוסדר במסגרת בנקאות פתוחה בהובלת חטיבת הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. לפי חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023, רשות ניירות ערך תפקח על רוב יוזמי התשלומים. פתיחת הפעילות במערכות התשלומים לגופים אלה נמצאת בתהליך בניה, ויתכן שבהמשך גם גופים אלה יוכלו לפעול במערכות התשלומים.

מערכות התשלומים המפוקחות בישראל

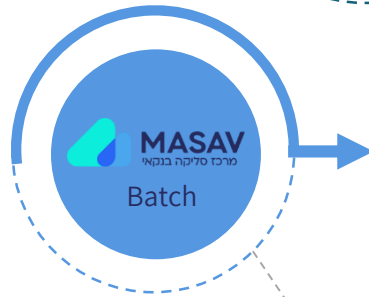
זה"ב

מערכת לביצוע זיכויים והעברות בסכומים גבוהים, באופן סופי ובזמן אמת. המערכת משמשת גם לסליקה סופית של כל הפעילות הכספית במשק. מופעלת על ידי בנק ישראל.

זיכויים, חיובים והעברות תשלומים (Batch)

מערכת לביצוע העברות נדחות בין חשבונות תשלום (מס"ב Batch). מופעלת על ידי חברת מס"ב.

שירות תשלומים מידיים (Fast Payments)

ביצוע העברות מיידיות בין חשבונות תשלום (מס"ב On-Line). מופעלת על ידי חברת מס"ב.

שירותים בכרטיסי חיוב

מערכת לביצוע עסקאות בכרטיסי חיוב. מופעלת על ידי חברת שב"א.

מכשירי בנק אוטומטיים - ATM

מערכת למשיכת מזומן וקבלת מידע בכספומטים. מופעלת על ידי חברת שב"א.

פרוטוקול EMV

מפרט טכנולוגי ומבנה מסר בתקן EMV המשמש להעברת עסקאות ומידע בין גורמים בשרשרת ביצוע עסקה בכרטיס חיוב במקטע שבין המסוף לבין הסולק. מופעלת על ידי העמותה לניהול פרוטוקול מסופי אי.אם.וי בישראל.

הרבדים של מודלי הגישה למערכות התשלומים המפוקחות

הגישה למערכות התשלומים המפוקחות מחולקת לשלושה רבדים, כשבכול רובר יש שתי אפשרויות. השילוב של כל אחת מהאפשרויות בכל שלושת הרבדים מהווה סוג השתתפות, או במילים אחרות מודל גישה. משתתף הוא ספק שירותי תשלום שפועל במערכת תשלומים לצורך אספקת שירותי תשלום עבור לקוחותיו. **רבדי הגישה שלהלן רלוונטיים למערכות התשלומים שמופעלות על ידי מס"ב ושב"א:**

¹² כל ההתחשבות הכספית בין ספקי שירותי התשלום בגין הפעילות במערכות התשלומים של לקוחותיהם ו שלהם, נעשית במערכת זה"ב, בחלונות זמן ייעודיים. התחשבות זו מהווה את הסליקה במערכת זה"ב של כל הפעילות הכספית במשק. ספק שירותי תשלום רשאי לבחור לפתוח חשבון בזה"ב, וכפועל יוצא הוא יוכל להתחשבן, קרי- לסלוק את הפעילות שלו ושל לקוחותיו שבוצעו במערכות התשלומים השונות, בחשבון הסליקה שלו בזה"ב. פתיחת חשבון בזה"ב כרוכה בעמידה בדרישות החיבור ובתנאי הגישה. לעומת זאת, ספק שירותי תשלום יכול למצוא ספק שירותי תשלום אחר שייצג אותו בסליקה בזה"ב, וכך הוא לא נדרש לפתוח חשבון סליקה בזה"ב בעצמו.

רבדי הגישה שלהלן רלוונטיים למערכת זה"ב:

רובד הסליקה (בזה"ב)

משתתף בסליקה

סולק את פעילותו בחשבון הסליקה שלו במערכת זה"ב³

רובד החיבור הטכני

משתתף on-line

מחובר טכנית ישירות למערכת

משתתף off-line

מחובר טכנית למערכת דרך משתתף on-line

רובד הכללים

משתתף ישיר

חתום על כללי המערכת ונושא באחריות (פיננסית ותפעולית), מול מפעיל המערכת

מערכת זה"ב

אופן הפעילות

המערכת מנהלת חשבונות סליקה למשתתפיה ומאפשרת להם לבצע העברות תשלומים בין המשתתפים ובין לקוחותיהם. בנוסף, חשבונות הסליקה משמשים לסליקת תוצאות ההתחשבות של מערכות התשלומים האחרות.

תפקידים

- ביצוע העברות כספים מידיות וסופיות בין משתתפי המערכת ובין לקוחותיהם.
- סליקה סופית של כל הפעילות הכספית במשק בש"ח, לרבות מס"ב, שב"א, מסלקת השיקים, ומסלקות הבורסה.

שימושים עיקריים ללקוח

העברות זה"ב משמשות בעיקר לביצוע עסקאות בסכומים גבוהים וכן לעסקאות חד פעמיות שדורשות ודאות בזמן אמת, כגון רכישת דירה.

סוגי משתתפים

מנהלי חשבונות תשלום

סוג הפעולה

זיכוי מידי וסופי

מערכת זיכויים, חיוביים והעברות תשלומים

אופן הפעילות

תפקידים

- העברת מידע (Clearing) – המערכת מעבירה למשתתפים את המידע על פעולות התשלום על מנת שיוכלו לזכות או לחייב את לקוחותיהם בהתאם.
- התחשבות – המערכת מעבדת את כל התנועות שעברו במערכת ומחשבת את הסכום נטו שכל משתתף צריך לשלם או לקבל.

ביצוע העברות כספים נדחות בין משתתפי המערכת ובין חשבונות התשלום של לקוחות משתתפי המערכת.

שימושים עיקריים ללקוח

העברות מס"ב משמשות בעיקר להעברות כספים נדחות בין אנשים וכן לביצוע תשלומי משכורות וספקים או גביית תשלומים מלקוחות באמצעות הרשאות לחיוב חשבון.

סוגי משתתפים

מנהלי חשבונות תשלום

סוג הפעולה

זיכויים וחיובים בין חשבונות תשלום

שירות תשלומים מידיים

MASAV
מרכז סליקה בנקאי
Fast Payments

אופן הפעילות

תפקידים

העברת מידע באופן מידי למשתתפים לגבי העברות התשלומים כדי לאפשר להם לעדכן את חשבונות התשלום של לקוחותיהם ולזכות אותם באופן מידי וסופי¹³. ההתחשבות בין המשתתפים בגין התשלומים המידיים נעשית יחד עם הפעילות של מערכת זיכויים, חיובים והעברות תשלומים של מס"ב במערכת זה"ב.

ביצוע העברות כספים מידיות וסופיות¹³ ללקוח המוטב בין חשבונות התשלום של לקוחות משתתפי המערכת.

שימושים עיקריים ללקוח

תשלומים מידיים במס"ב משמשים בעיקר להעברות כספים מידיות בין אנשים. בעתיד יורחבו גם לתשלומים בבתי עסק ולתשלומים ותקבולים מהמשלה. בנוסף, פתרון של שליחת בקשות לתשלום על ידי מוטבים לצורך גבית תשלומים מידיים מלקוחות נמצא בפיתוח.

סוגי משתתפים

מנהלי חשבונות תשלום

סוג הפעולה

זיכוי מידי וסופי¹³
לחשבון התשלום

¹³ "סופי" - הכוונה לזמינות הכספים למוטב לשימוש מידי.

מערכת שירותים בכרטיסי חיוב

אופן הפעילות

- מיתוג ואישור – המערכת מעבירה את בקשות האישור במעמד העסקה על מנת לקבל את אישור המנפיק לביצוע העסקה.
- איסוף עסקאות – המערכת אוספת את העסקאות הסופיות מבתי העסק.
- התחשבות – המערכת מעבדת את כל התנועות שעברו במערכת ומחשבת את הסכום שעל כל מנפיק לשלם לכל סולק.

תפקידים

ביצוע עסקאות בכרטיסי חיוב.

שימושים עיקריים ללקוח

תשלומים בכרטיסי חיוב משמשים בעיקר לביצוע חיובים נדחים ("כרטיסי אשראי") ותשלומי דביט.

סוגי משתתפים

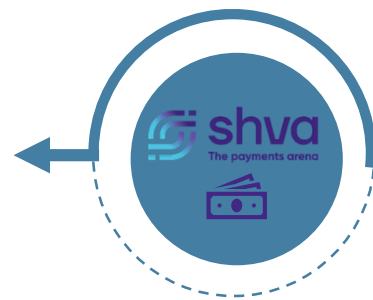
מנפיקים וסולקים

סוג הפעולה

עסקאות בכרטיסי חיוב

מערכת ATM - מכשירי בנק אוטומטיים

אופן הפעילות

תפקידים

- ביצוע עסקאות למשיכת מזומן בכספומטים.
- מיתוג ואישור – המערכת מעבירה בקשות ממפעילי הכספומטים אל המנפיקים לצורך אישור משיכת מזומן.
- העברת מידע – המערכת מעבירה בקשות מידע ותשובות בין מפעילי הכספומטים והמנפיקים לצורך בירורי יתרה והחלפות קוד סודי.
- התחשבות – שב"א נערכת בימים אלה להקמת ממשק התחשבות וסליקה מרכזי, שיחשב את הסכום שעל כל מנפיק לשלם לכל מפעיל כספומט.

שימושים עיקריים ללקוח

הפעילות בכספומטים מאפשרת משיכת מזומן, בירור יתרה והחלפת קוד סודי.

סוגי משתתפים

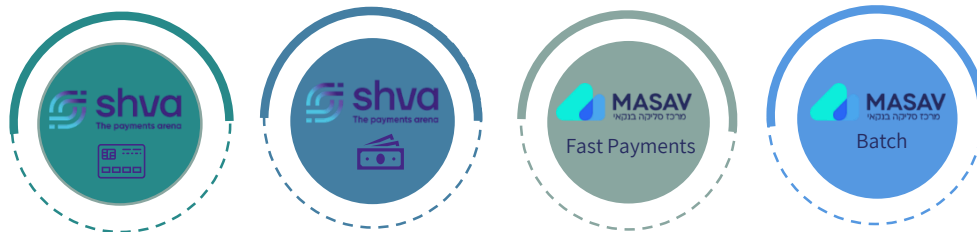
מנפיקים ומפעילי
כספומטים

סוג הפעולה

משיכת מזומן
בכספומט

מודלי הגישה למערכות שמפעילות חברות מס"ב ושב"א

סליקה בזה"ב		טכני		כללים		רובד סוג
מיוצג בסליקה ^{12,14}	משתתף בסליקה ¹⁰	לא מחובר	מחובר	עקיף - לא חתום על הכללים ¹⁴	ישיר - חתום על הכללים	סוג משתתף
✓	א		✓		✓	1. משתתף ישיר, מחובר
✓	א	✓			✓	2. משתתף ישיר, לא מחובר ¹⁵
✓			✓	✓		3. משתתף עקיף, מחובר ¹⁶
✓		✓		✓		4. משתתף עקיף, לא מחובר ¹⁷

¹⁴ מיוצג על ידי משתתף מסוג 1 או 2.

¹⁵ חתום על הסכם מול משתתף ישיר מחובר (ייצוג בחיבור הטכני).

¹⁶ חתום על הסכם מול משתתף ישיר (ייצוג בכללים ובסליקה).

¹⁷ חתום על הסכם מול משתתף ישיר מחובר (ייצוג בכללים, בחיבור הטכני ובסליקה).

מערכת פרוטוקול EMV

אופן הפעילות

הפרוטוקול משמש להעברת עסקאות ומידע באופן אחיד בין גורמים שונים בשרשרת ביצוע עסקה בכרטיס חיוב.

תפקידים

ניהול הפרוטוקול ומסר התקשורת של מערכת כרטיסי חיוב, במקטע שבין המסוף לסולק.

שימושים עיקריים ללקוח

תשלומים בכרטיסי חיוב לביצוע תשלומים בבתי עסק.

סוגי משתתפים

מנפיקים, סולקים,
יצרנים ומעבדים

סוג הפעולה

כללים לפעילות
בכרטיסי חיוב

השוואה בין מערכות תשלומים

שב"א ATM	שב"א שירותים בכרטיסי חיוב	מס"ב תשלומים מידיים	מס"ב Batch	בנק ישראל זה"ב	
משיכת מזומן וקבלת מידע בכספומטים	ביצוע עסקאות בכרטיסי חיוב	העברת זיכויים מידיים מחשבון לחשבון	העברת תשלומים נדחית מחשבון לחשבון	העברת זיכויים מחשבון לחשבון באופן מידי וסופי וסליקה סופית של כל התשלומים במשק	מטרת המערכת
לקראת סיום היערכות לכך שקבצי נטו יועברו לזה"ב לסליקה בחלון סליקה קבוע	קבצי נטו מועברים לזה"ב לסליקה בחלון סליקה קבוע	קבצי נטו מועברים לזה"ב לסליקה בחלונות סליקה קבועים	קבצי נטו מועברים לזה"ב לסליקה בחלונות סליקה קבועים	מערכת זה"ב משמשת כסולק סופי של כל הפעילות הכספית במשק בשקלים: קבצי הנטו של מערכות התשלומים שפועלות בישראל ותשלומי לקוחות של משתתפים בנקים מסחריים	סליקה
בנקים מסחריים בישראל, חברות כרטיסי האשראי ומפעילי כספומטים	בנקים מסחריים בישראל, חברות כרטיסי האשראי וסולקים	בנקים מסחריים בישראל ובנק הדואר	בנק ישראל, בנקים מסחריים בישראל, בנקים פלסטינים ובנק הדואר	בישראל, בנק הדואר, בנק ה-CLS, בנק ישראל, מערכות תשלומים שמופעלות על ידי מס"ב ושב"א, מסלקות הבורסה ומסלקת השיקים	משתתפי המערכת נכון למועד פרסום המדריך
ספקי שירותי תשלום בנקאיים וחץ-בנקאיים, אשר עומדים בתנאי הגישה שקבע הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל					זכאים להשתתף
מספר BIN	מספר BIN	קוד זיהוי	קוד זיהוי	מספר IBAN (שכולל את קוד הזיהוי)	זיהוי עסקת הלקוח במערכת

פעילות במודל CLP (Closed Loop Payments) דומה במהותה לפעילות ב- Three Party Model, שבה ספק שירות תשלום פועל הן בצד ההנפקה והן בצד הסליקה. ספקי שירותי תשלום אלו מנפיקים כרטיסי חיוב עבור מועדון לקוחות סגור ומאפשרים לבתי עסק מסוימים להצטרף לרשת המועדון ולהציע אותו ללקוחותיהם. במודל זה, ספק שירותי התשלום מנפיק את הכרטיס ומבצע גם את פעולת הסליקה וההתחשבות מול בתי העסק.

בהתאם לתנאי הגישה למערכות התשלומים המפוקחות, ספקי שירותי תשלום שפטורים מרישיון של חברת תשלומים¹⁸, רשאים לפעול במערכות תשלומים בגישה עקיפה בכול שלושת הרבדים, כלומר, באמצעות משתתף ישיר מייצג. עם זאת, הפיקוח על מערכות התשלומים זיהה את הצורך של ספקי שירותי תשלום מסוימים, בהינתן שיהיו פטורים מרישיון של חברת תשלומים, לפעול ישירות, טכנית ובכללים, במערכות התשלומים המפוקחות. דוגמה לכך הם גופים המתפעלים מועדוני לקוחות ופועלים במודל CLP ככול שיעמדו בתקנות הפטור שיותקנו מכוח חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023.

תנאי הגישה, רבדי הגישה, סוגי ההשתתפות ותרשים הגישה שמוצגים במדריך זה אינם רלוונטיים לגופים שפועלים במודל CLP. חלף זאת, הפיקוח על מערכות התשלומים אישר לגופים אלה לפעול ישירות במערכת כרטיסי חיוב של חברת שב"א, אם יעמדו בתנאים הבאים:

לפני החיבור יידרש הגוף להציג אישור ממערך הסייבר הלאומי על עמידה במתודת יוב"ל¹⁹. יש לחדש את האישור אחת לשנה.

לפני החיבור למערכת יידרש הגוף לחתום מול מפעיל המערכת על הסכם מותאם לפעילות המבוקשת, שיכלול את דרישות החיבור הטכנולוגיות שבהן עליו לעמוד.

כאשר ייכנסו לתוקף חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ותקנות הפטור שיותקנו מכוחו, יידרשו גופים אלה לפעול בהתאם לחוק, לרבות קבלת רישיון או הגשת אסמכתא לפטור מרישיון.

¹⁸ בהתאם לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023.

¹⁹ הסבר אודות מערכת יוב"ל ראו באתר האינטרנט של מערך הסייבר הלאומי:

<https://www.gov.il/he/departments/general/yuvalinfo>

תרשים הגישה

תרשים הגישה שמופיע בעמודים הבאים מציג את תהליך ההצטרפות למערכות התשלומים המפוקחות. התרשים מפרט את הדרישות שבהן צריך לעמוד ספק שירותי תשלום שמבקש גישה, ואת השלבים שעליו לעבור מול כל הגורמים הרלוונטיים עד לקבלת גישה למערכת.

התרשים מתייחס לשלושה סוגים של מבקשי גישה בהתאם לסטטוס ההחזקה ברישיון (להלן: "**מבקשי הגישה**"):

1. גוף המחזיק ברישיון
 2. גוף הנמצא בתהליך קבלת רישיון
 3. גוף הפטור מרישיון, למעט גופים שפועלים במודל CLP²⁰
- גופים שנמצאים בתהליך קבלת רישיון יהיו רשאים להתחיל את תהליך ההצטרפות גם לפני קבלת הרישיון הסופי.

גופים שמחזיקים ברישיון וגופים שנמצאים בתהליך קבלת רישיון יהיו רשאים לפעול בכל אחד מסוגי ההשתתפות הקיימים בכל מערכות התשלומים המפוקחות. לעומת זאת, גופים שפטורים מרישיון (בהתאם להגדרת פטור מרישיון בפרק ההגדרות) אינם יכולים לפעול במערכת זה"ב, וביתר המערכות יכולים לפעול רק כמיוצגים בכל שלושת הרבדים.

גופים שמחזיקים ברישיון ומעוניינים לפעול כמיוצגים בכל אחד משלושת הרבדים, המפורטים בעמוד 8, יכולים להצטרף לתהליך המתואר במסלול "גופים שפטורים מרישיון", בשינויים הנדרשים. גופים שפועלים במערכת רשאים לשנות את סוג ההשתתפות שלהם. במקרה כזה, מפעיל המערכת נדרש להודיע על כך לפיקוח על מערכות התשלומים על מנת שהפיקוח יוודא שהמעבר אפשרי מבחינת מילוי כל השלבים הנדרשים.

יצוין כי ייתכנו הבדלים בתהליך, בהתאם לזהות הגוף המפקח על מבקש הגישה. כמו כן, בתרשים הגישה לא ניתנה התייחסות לחתימות של מבקש הגישה על הסכמים מול מפעיל המערכת או לתשלומים שעליו לשלם למפעיל המערכת.

יודגש כי מבקש הגישה רשאי לפנות אל הפיקוח על מערכות התשלומים בכל שלב בתהליך, בהתאם לצורך.

²⁰ הסבר על מודל CLP מפורט בעמוד 18.

01

בירור בנוגע לגישה למערכות התשלומים

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
1.1	 	מבקש הגישה	רשאי לפנות לפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל, לצורך קבלת הכוונה וייעוץ. הפנייה תיעשה באמצעות דואר אלקטרוני לכתובת payments-oversight@boi.org.il .
1.2	 	הפיקוח על מערכות התשלומים	יערוך שיחת היכרות עם מבקש הגישה לצורך הבנת צרכיו, ויעדכן אותו לגבי סוגי ההשתתפות הרלוונטיים עבורו במערכות התשלומים.

02

קבלת כללי המערכת שאינם רגישים

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
2.1	 	מבקש הגישה	יפנה לאתרי האינטרנט של מערכות התשלומים הרלוונטיות לצורך קבלת כללי המערכת המפורסמים לציבור. אם אין פרסום כאמור, מפעיל המערכת ימסור למבקש הגישה את הכללים שאינם רגישים תוך 5 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה ²¹ .

²¹ מבקש גישה שירצה לקבל את כללי מערכת זה"ב יתבקש על-ידי מפעיל המערכת לחתום על הסכם סודיות. ייתכן שבמועד עתידי דרישה זו תחול רק על כללי מערכת רגישים של זה"ב.

קביעת סוגי ההשתתפות בשלושת הרבדים

03

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
3.1	 	מבקש הגישה	יגדיר את סוגי ההשתתפות שלו במערכת בכל אחד משלושת הרבדים, כמפורט בפרק שמתייחס לרבדים, בהתאם למודלים האפשריים בכל מערכת ²² ובהתאם לכללי המערכת.

אסמכתא על פטור מרישיון

04

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
4.1		מבקש הגישה	יציג לפיקוח על מערכות התשלומים את ההודעה שהגישה לרשות ניירות ערך על היותו גוף פטור, ואישור רואה חשבון המעיד על כך שהוא פטור מרישיון לעיסוק במתן שירותי תשלום מאחר שעיסוקו בשירותי תשלום בהיקף מצומצם, בסכום מוגבל, למספר לקוחות קטן או במספר עסקאות קטן.

קבלת המלצה על מתן גישה

05

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
5.1	 	המפקח על מבקש הגישה	ימסור לפיקוח על מערכות התשלומים המלצה על מתן גישה למערכת התשלומים על בסיס המסמכים שהוגשו על ידי מבקש הגישה, לרבות תכנית עסקית.
5.2		המפקח על מבקש הגישה	ימסור לפיקוח על מערכות התשלומים אישור על התאמה ראשונית לרישיון או רישיון מותנה/זמני/בהקמה.

²² הגדרת סוג ההשתתפות ברובד הסליקה תכלול החלטה עקרונית בשאלה האם המשתתף מעוניין לפתוח חשבון סליקה בזה"ב או להיות מיוצג ברובד זה. אם מבקש הגישה מחליט לפתוח חשבון סליקה, ההחלטה לגבי פעילותו כמשתתף on-line או off-line במערכת זה"ב תיקבע מול מפעיל מערכת זה"ב בשלב 8.4.

קבלת כללי המערכת הרגישים

06

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
6.1	 	הפיקוח על מערכות התשלומים	יעדכן את מפעיל המערכת על עמידה בתנאים לקבלת כללי המערכת הרגישים (קרי, המלצת המפקח על מבקש הגישה ורישיון או אישור על התאמה ראשונית לרישיון).
6.2	 	מבקש הגישה	יחתום על מסמך סודיות לצורך קבלת כללי המערכת הרגישים.
6.3	 	מפעיל המערכת	ימסור למבקש הגישה את כללי המערכת הרגישים תוך 5 ימי עסקים מיום קבלת מסמך הסודיות החתום.

אישור הקצאת קוד זיהוי

07

כשמדובר בבקשת גישה למערכת תשלומים המצריכה קוד זיהוי

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
7.1	 	מבקש הגישה	יגיש לפיקוח על מערכות התשלומים בקשה לקבלת קוד זיהוי בהתאם למדיניות המפורסמת באתר האינטרנט של בנק ישראל.
7.2	 	הפיקוח על מערכות התשלומים	יאשר שמבקש הגישה עומד בתנאי המדיניות לקבלת קוד זיהוי תוך 3 חודשים ממועד הגשת הבקשה המלאה. לאחר מכן יעדכן הפיקוח את החשבות בבנק ישראל, כדי שתעניק למבקש הגישה את קוד הזיהוי. עם הקצאת קוד הזיהוי למבקש הגישה, תפורסם הודעה לעיתונות שתכלול את הקוד שהוקצה. בנוסף, טבלת קודי הזיהוי שמפורסמת באתר בנק ישראל, תעודכן בהתאם.
7.3	 	מבקש הגישה	יעביר למפעיל המערכת את כלל הפרטים הנדרשים, שנקבעו על ידי מפעיל המערכת, לצורך הטמעת קוד הזיהוי אצל המפעיל והמשתתפים.
7.4	 	מפעיל מערכות והמשתתפים בהן	יטמיעו את קוד הזיהוי החדש במערכתיהם לא יאוחר מ-3 חודשים מרגע השלמת כל הפרטים הנדרשים מצד מבקש הגישה לצורך הטמעת הקוד.

אישור על סיום הבדיקות בהצלחה

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
8.1	 	מבקש הגישה	יציג לפיקוח על מערכות התשלומים הסכמי ייצוג חתומים אם בחר להיות מיוצג באחד או יותר מהרבדים.
8.2		מבקש הגישה	יציג למפעיל המערכת הסכם ייצוג חתום על ידי משתתף מייצג בכל הרבדים (כללים, סליקה, טכני).
8.3	 	הפיקוח על מערכות התשלומים	יאשר למפעיל המערכת להתחיל בתהליך הצטרפות מול מבקש הגישה, לרבות פירוט הצעדים שהושלמו עד לשלב זה, ושעל בסיסם ניתן לפעול מול מבקש הגישה.
8.4	 	מבקש הגישה	יפעל מול מפעיל המערכת לגיבוש אפיון עסקי מפורט לפעילותו במערכת.
8.5	 	מבקש הגישה	יתאם את מועד העלייה לאוויר עם מפעיל המערכת בהתאם ל"חלונות הכניסה" של המערכת, יגבש ביחד עם מפעיל המערכת תכנית לצירוף משתתף חדש ²³ שכוללת את הבדיקות שיש לעשות לשם כניסתו למערכת, ויעדכן את הפיקוח על מערכות התשלומים לגבי חלון הכניסה שנבחר.
8.6	 	מפעיל המערכת	יעדכן את המשתתפים במערכת לגבי מועד העלייה לאוויר של מבקש הגישה ובדבר תכנית צירוף משתתף חדש, שכוללת את הבדיקות שיש לעשות לשם כניסתו למערכת.
8.7	 	מפעיל מערכת זה"ב	יפתח חשבון סליקה בסביבת הניסוי של מערכת זה"ב, למבקש גישה שבחר לפעול כמשתתף בסליקה, לאחר השלמת ההיערכות העסקית, המשפטית והטכנולוגית בהתאם לכללי מערכת זה"ב. מבקשי גישה שזכאים לנהל חשבון עו"ש בבנק ישראל יפתחו מול חשבות בנק ישראל חשבון עו"ש בסביבת הניסוי.

²³ בבניית תכנית לצירוף משתתף חדש יילקחו בחשבון כל השלבים הבאים בתהליך הגישה, לרבות פרק הזמן הנדרש למפקח על מבקש הגישה במתן אישור על הבחינות המשלמות.

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
8.8	 	מפעיל המערכת והמשתתפים	יפעלו בהתאם לתכנית צירוף משותף חדש, לרבות הפיתוחים, הניסויים, הבדיקות והמועדים לביצועם, עד להשלמת עליה לאוויר בייצור. התהליך יכלול הן בדיקות אינטגרציה מול המפעיל והן בדיקות קצה לקצה מול כלל המשתתפים.
8.9	 	מפעיל המערכת	ישלח אישור לפיקוח על מערכות התשלומים על סיומן בהצלחה של כל ההיבטים הטכנולוגיים והמשפטיים הנדרשים לצורך התחלת פעילות במערכת.
8.10	 	המפקח על מבקש הגישה	יעביר לפיקוח על מערכות התשלומים המלצה על עמידת מבקש הגישה בבחינות המשלימות. ההמלצה צריכה להתקבל מספיק זמן מראש כדי לאפשר למפעיל המערכת להיערך לשלב העלייה לאוויר.

השלמת תהליך הגישה למערכת

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
9.1		מבקש הגישה	יצג רישיון סופי לפיקוח על מערכות התשלומים.
9.2	 	הפיקוח על מערכות התשלומים	יעדכן את מפעיל המערכת בדבר האפשרות להעלות את מבקש הגישה לסביבת הייצור.
9.3	 	מבקש הגישה	יפעל במערכת התשלומים בסביבת הייצור.

תרשים גישה לבעל רישיון זר

בנק ישראל מאפשר את פתיחת מערכות התשלומים המבוקרות בישראל לפעילות של נותני שירותי תשלום בינלאומיים שעומדים בתקנות הפטור שפרסם משרד האוצר²⁴. צעד זה יאפשר לגופים אלה לפעול במערכות עוד בטרם קיבלו רישיון בישראל, ובכך להציע שירותים והצעות ערך לציבור בישראל בהתבסס על רישיון ממדינה מוכרת, קרי- אנגליה, איחוד אירופי או ארה"ב. לצורך כך קיימים שני מסלולים אפשריים²⁵:

מסלול א'- חיבור לסביבת הניסוי של מערכות התשלומים

מסלול ב'- חיבור לסביבת הייצור של מערכות התשלומים

יודגש כי מבקש הגישה רשאי לפנות אל הפיקוח על מערכות התשלומים בכל שלב בתהליך, בהתאם לצורך.

²⁴ תאגיד שעומד בתנאי הפטור לפי סעיף 3(7) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (פטור מחובת רישוי), התשפ"ג-2022

²⁵ הסבר ופירוט לגבי המסלולים מופיעים באתר האינטרנט של בנק ישראל, בכתובת www.boi.org.il

01 בירור בנוגע לגישה למערכות התשלומים

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
1.1	1 2	בעל הרישיון הזר	רשאי לפנות לפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל, לצורך קבלת הכוונה וייעוץ. הפנייה תיעשה באמצעות דואר אלקטרוני לכתובת payments-oversight@boi.org.il .
1.2	1 2	הפיקוח על מערכות התשלומים	יערוך שיחת היכרות עם בעל הרישיון הזר לצורך הבנת צרכיו ויעדכן אותו לגבי סוגי ההשתתפות הרלוונטיים עבורו במערכות התשלומים.
1.3	1 2	בעל הרישיון הזר	יפנה למפקח על בעל הרישיון הזר, יעדכן אותו בדבר מסלול הגישה המבוקש, ויבקש מכתב נוחות (comfort letter) ²⁶

02 קבלת מכתב נוחות

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
2.1	1 2	בעל הרישיון הזר	יעביר לפיקוח על מערכות התשלומים את מכתב הנוחות (comfort letter) שקיבל מאת המפקח שלו, בהתאם למסלול שנבחר.

²⁶ פירוט לגבי תכולת מכתב הנוחות מוצגת באתר בנק ישראל בכתובת www.boi.org.il

הצהרת בעל הרישיון הזר

03

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
3.1	1 2	בעל הרישיון הזר	יעביר לפיקוח על מערכות התשלומים הצהרה המעידה על עמידתו בתנאי הרישיון שהונפק לו בחו"ל.
3.2	2	בעל הרישיון הזר	יעביר לפיקוח על מערכות התשלומים הצהרה המעידה על כך שיש לו וותק של שנתיים לפחות ממועד קבלת הרישיון הזר והוא נותן שירותים ל-5 מיליון לקוחות לפחות.

קבלת כללי המערכת שאינם רגישים

04

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
4.1	1 2	בעל הרישיון הזר	יפנה לאתרי האינטרנט של מערכות התשלומים הרלוונטיות לצורך קבלת כללי המערכת המפורסמים לציבור. אם אין פרסום כאמור, מפעיל המערכת ימסור לבעל הרישיון הזר את הכללים שאינם רגישים תוך 5 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה. ²⁷

²⁷ בעל רישיון זר שירצה לקבל את כללי מערכת זה"ב יתבקש על-ידי מפעיל המערכת לחתום על הסכם סודיות. ייתכן שבמועד עתידי דרישה זו תחול רק על כללי מערכת רגישים של זה"ב.

קביעת סוג ההשתתפות בכל אחד משלושת הרבדים

05

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
5.1	1 2	בעל הרישיון הזר	יגדיר את סוגי ההשתתפות שלו במערכת בכל אחד משלושת הרבדים, כמפורט בפרק שמתייחס לרבדים, בהתאם למודלים האפשריים בכל מערכת ²⁸ ובהתאם לכללי המערכת.

אי התנגדות של נגיד בנק ישראל

06

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
6.1	1 2	נגיד בנק ישראל	יודיע על אי התנגדותו למתן גישה לבעל הרישיון הזר אל מערכות התשלומים.

²⁸ הגדרת סוג ההשתתפות ברובד הסליקה תכלול החלטה עקרונית בשאלה האם המשתתף מעוניין לפתוח חשבון סליקה בזה"ב או להיות מיוצג ברובד זה. אם בעל רישיון זר מחליט לפתוח חשבון סליקה, ההחלטה לגבי פעילותו כמשתתף on-line או off-line במערכת זה"ב ייקבע מול מפעיל מערכת זה"ב בשלב 9.3.

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
7.1	1 2	הפיקוח על מערכות התשלומים	יעדכן את מפעיל המערכת על עמידה בתנאים לקבלת כללי המערכת הרגישים (קרי, מכתב נוחות, הצהרת בעל הרישיון הזר ואישור הנגיד).
7.2	1 2	בעל הרישיון הזר	יחתום על מסמך סודיות לצורך קבלת כללי המערכת הרגישים.
7.3	1 2	מפעיל המערכת	ימסור לבעל הרישיון הזר את כללי המערכת הרגישים תוך 5 ימי עסקים מיום קבלת מסמך הסודיות החתום.

אישור הקצאת קוד זיהוי

כשמדובר בבקשת גישה למערכת תשלומים המצריכה קוד זיהוי

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
8.1	1 2	בעל הרישיון הזר	יגיש לפיקוח על מערכות התשלומים בקשה לקבלת קוד זיהוי בהתאם למדיניות המפורסמת באתר האינטרנט של בנק ישראל.
8.2	1 2	הפיקוח על מערכות התשלומים	י אשר שבעל הרישיון הזר עומד בתנאי המדיניות לקבלת קוד זיהוי תוך 3 חודשים ממועד הגשת הבקשה המלאה. לאחר מכן יעדכן הפיקוח את החשבות בבנק ישראל, כדי שתעניק לבעל הרישיון הזר את קוד הזיהוי. עם הקצאת קוד הזיהוי לבעל הרישיון הזר, תפורסם הודעה לעיתונות שתכלול את הקוד שהוקצה. בנוסף, טבלת קודי הזיהוי שמפורסמת באתר בנק ישראל, תעודכן בהתאם.
8.3	1 2	בעל הרישיון הזר	יעביר למפעיל המערכת את כלל הפרטים הנדרשים, שנקבעו על ידי מפעיל המערכת, לצורך הטמעת קוד הזיהוי אצל המפעיל והמשתתפים.
8.4	1 2	מפעיל מערכות והמשתתפים בהן	יטמיעו את קוד הזיהוי החדש במערכתיהם לא יאוחר מ-3 חודשים מרגע השלמת כל הפרטים הנדרשים מצד מבקש הגישה לצורך הטמעת הקוד.

אישור על סיום הבדיקות בהצלחה

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
9.1	1 2	בעל הרישיון הזר	יציג לפיקוח על מערכות התשלומים הסכמי ייצוג חתומים אם בחר להיות מיוצג באחד או יותר מהרבדים.
9.2	1 2	הפיקוח על מערכות התשלומים	יאשר למפעיל המערכת להתחיל בתהליך הצטרפות מול מבקש הגישה, לרבות פירוט הצעדים שהושלמו עד לשלב זה, ושעל בסיסם ניתן לפעול מול מבקש הגישה.
9.3	1 2	בעל הרישיון הזר	יפעל מול מפעיל המערכת לגיבוש אפיון עסקי מפורט לפעילותו במערכת.
9.4	1 2	בעל הרישיון הזר	יתאם את מועד העלייה לאוויר עם מפעיל המערכת בהתאם ל"חלונות הכניסה" של המערכת, יגבש ביחד עם מפעיל המערכת תכנית לצירוף משתתף חדש ²⁹ שכוללת את הבדיקות שיש לעשות לשם כניסתו למערכת, ויעדכן את הפיקוח על מערכות התשלומים לגבי המועד הנבחר.
9.5	1 2	מפעיל המערכת	יעדכן את המשתתפים במערכת לגבי מועד העלייה לאוויר של בעל הרישיון הזר, ובדבר תכנית צירוף משתתף חדש, שכוללת את הבדיקות שיש לעשות לשם כניסתו למערכת.
9.6	1 2	מפעיל מערכת זה"ב	יפתח חשבון סליקה בסביבת הניסוי של מערכת זה"ב, לבעל רישיון זר שבחר לפעול כמשתתף בסליקה, לאחר השלמת ההיערכות העסקית, המשפטית והטכנולוגית בהתאם לכללי מערכת זה"ב.
9.7	1 2	מפעיל המערכת והמשתתפים	יפעלו בהתאם לתוכנית צירוף משתתף חדש, לרבות הפיתוחים, הניסויים, הבדיקות והמועדים לביצועם, עד להשלמת עליה לאוויר בייצור או עד להשלמת הבדיקות בסביבת הניסוי- כתלות במסלול שנבחר. התהליך יכלול הן בדיקות אינטגרציה מול המפעיל והן בדיקות קצה לקצה מול כלל המשתתפים.

²⁹ בניית תכנית לצירוף משתתף חדש תיקח בחשבון את כל השלבים הבאים בתהליך הגישה.

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
9.8	1 2	מפעיל המערכת	ישלח אישור לפיקוח על מערכות התשלומים על סיומן בהצלחה של כל ההיבטים הטכנולוגיים והמשפטיים הנדרשים לצורך התחלת פעילות במערכת.

השלמת תהליך הגישה למערכת

סעיף	נדרשים לשלב זה	אחראי	פירוט
10.1	1	בעל הרישיון הזר	יציג לפיקוח על מערכות התשלומים רישיון סופי שקיבל מהמפקח בישראל.
10.2	1	הפיקוח על מערכות התשלומים	יעדכן את מפעיל המערכת בדבר האפשרות להעלות את בעל הרישיון הזר לסביבת הייצור.
10.3	1 2	בעל הרישיון הזר	יפעל במערכת התשלומים בסביבת הייצור.

הגדרות במדריך זה

"**אפיון עסקי מפורט**" – מתייחס לתכולת פעילותו של מבקש הגישה במערכת, כלומר סוגי הפעולות והשירותים של מבקש הגישה במערכת

"**בחינות משלימות**" – בחינות שמבצע המפקח על מבקש הגישה במטרה לוודא את עמידת מבקש הגישה בדרישות בנושאים: הגנות סייבר, אבטחת מידע, המשכיות עסקית, ניהול סיכונים – לרבות הסיכונים התפעוליים, ובמקרים הרלוונטיים – שמירת נכסים

"**בעל רישיון זר**" – תאגיד שעומד בתנאי הפטור לפי סעיף 3(7) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (פטור מחובת רישוי), התשפ"ג-2022

"**המפקח על בעל הרישיון הזר**" – המפקח במדינה המוכרת, קרי בריטניה, מדינות האיחוד האירופי או ארה"ב, שהעניק לבעל הרישיון הזר את הרישיון לעסוק בשירותי תשלום
"המפקח על מבקש הגישה" – כמפורט להלן, לפי העניין:

1. לעניין בעל רישיון או מבקש רישיון תאגיד בנקאי, או תאגיד עזר בנקאי או בעל רישיון או מבקש רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי (כיום "סולק") – המפקח על הבנקים, כמשמעותו בפקודת הבנקאות, בכתובת דואר אלקטרוני: LicensingApplication@boi.org.il

2. לעניין מבקש רישיון או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי או למתן שירות בנכס פיננסי או להפעלת מערכת לתיווך באשראי – המפקח על נותני שירותים פיננסיים ברשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, כמשמעותו בסעיף 2 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים, שכתובתו בקישור: fsl.cma.gov.il

3. לעניין מבקש רישיון או בעל רישיון לפעול כחברת תשלומים – רשות ניירות ערך, כהגדרתה בחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום, אחרי כניסת החוק לתוקף

4. לעניין בנק הדואר – המפקח לענייני השירותים הכספיים, כמשמעותו בסעיף 88 לחוק הדואר, התשמ"ו-1986

"**הפיקוח על מערכות התשלומים**" – הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל

"**חוק מערכות תשלומים**" – חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008

"**חוק הבנקאות (רישוי)**" – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981

"**חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום**" – חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ויזום תשלום, התשפ"ג-2023

"**חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים**" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016

"**חלונות כניסה למערכת**" – מועדי כניסה, שקבע ופרסם מראש מפעיל המערכת, שבהן מבקש גישה יכול לעלות לסביבת הייצור

"**כללי מערכת**" – כהגדרתם בחוק מערכות תשלומים

"**כללים רגישים**" – כללי המערכת שחשיפתם עלולה לפגוע ביציבות המערכת, לפי שיקול דעת מפעיל המערכת

"**כללים שאינם רגישים**" – כללי המערכת שחשיפתם אינה עלולה לפגוע ביציבות המערכת, לפי שיקול דעת מפעיל המערכת

"**מבקש גישה**" – גוף המבקש גישה למערכת תשלומים

"**מדיניות הקצאת קוד זיהוי**" – מפורסמת באתר בנק ישראל, בכתובת: www.boi.org.il

"**מערכת תשלומים**" או "**המערכת**" – מערכת תשלומים מבוקרת, כהגדרתה בחוק מערכות תשלומים, לרבות מערכת תשלומים מבוקרת מיועדת ולמעט מערכת תשלומים אשר העניק לה הנגיד פטור בהתאם לסעיף 13 לחוק מערכות תשלומים

"**מפעיל מערכת תשלומים**" או "**מפעיל מערכת**" – כהגדרת "מפעיל של מערכת תשלומים" בחוק מערכות תשלומים

"**פקודת הבנקאות**" – פקודת הבנקאות, 1941

"**ספק שירותי תשלום**" – גוף שרשאי לפעול כמשתתף במערכות התשלומים המפוקחות, בהתאם לתנאי הגישה

"**פטור מרישיון**" – גוף הפטור מרישיון חברת תשלומים, מאחר שעיסוקו בשירותי תשלום בהיקף מצומצם, בסכום מוגבל, למספר לקוחות קטן או במספר עסקאות קטן, כפי שנקבע בחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ובהתאם לתקנות מכוחו לאחר השלמת התקנתן
"**רישיון**" – אחד מהרישיונות הבאים:

1. רישיון של תאגיד בנקאי – לפי סעיף 4 לחוק הבנקאות (רישוי)
2. אישור לעניין תאגיד עזר – לפי סעיף 11(ב)(1) לחוק הבנקאות (רישוי) או אישור חלופי מהפיקוח על הבנקים לתאגידי עזר שאינם כפופים לסעיף זה בחוק
3. רישיון של נותן שירותי תשלום יציבותי (כיום רישיון סולק) – לפי סעיף 36יב לחוק הבנקאות (רישוי)
4. רישיון של אגודת פיקדון ואשראי, רישיון של נותן שירות בנכס פיננסי ורישיון של מפעיל מערכת לתיווך באשראי – לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים, אשר ניתן לחברה שהתאגדה
5. רישיון של חברת תשלומים – לפי חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום
6. בנק הדואר – לפי חוק בנק הדואר, התשי"א-1951

- "תכנית עסקית" – התכנית העסקית שהגיש מבקש הגישה למפקח על מבקש הגישה, הכוללת את כל הפרטים בהתאם לדרישת המפקח, ובין היתר התייחסות לפרטים להלן:
- השירותים שבכוונת מבקש הגישה לספק ללקוחותיו במסגרת מערכות התשלומים והמודל העסקי לפעילות זו
 - מערכות התשלומים שבהן מבקש הגישה רוצה לפעול וסוג ההשתתפות במערכות אלו³⁰

³⁰ במקרה שבו מבקש הגישה מעוניין לפעול במערכת זה"ב כמשתתף בסליקה, ההחלטה לגבי רובד החיבור הטכני תתקבל בתיאום עם מפעיל המערכת בשלב מאוחר יותר, ולא תקבל ביטוי בתוכנית העסקית.

נספח א' - פרטי קשר של מאסדרים פיננסיים שמפקחים על מבקשי גישה

אתר אינטרנט	כתובת דואר אלקטרוני	המאסדר הפיננסי
www.boi.org.il	LicensingApplication@boi.org.il	הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל
www.gov.il	fsl@mof.gov.il	המפקח על נותני שירותים פיננסיים ברשות שוק ההון
www.new.isa.gov.il	www.new.isa.gov.il	יחידת הפיקוח על נותני שירותי תשלום ברשות ניירות ערך ³¹

³¹ אחרי כניסת חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023 לתוקף, רשות ניירות ערך תהיה המאסדר של חברות תשלומים. הפניה לחוק: rfa.justice.gov.il

נספח ב' - פרטי קשר של מפעילי מערכות תשלומים מפוקחות

אתר אינטרנט	כתובת ליצירת קשר	מערכת התשלומים	מפעיל מערכת התשלומים
www.boi.org.il	zahav@boi.org.il	מערכת זה"ב	
www.masav.co.il	https://www.masav.co.il/contactus	מערכת העברת תשלומים (BATCH) ושירות תשלומים מידיים (Fast Payments)	
www.shva.co.il	info@shva.co.il	מערכת שירותים בברטיסי חיוב ומערכת מכשירי בנק אוטומטיים (ATM)	
www.protocol.org.il	contact@protocol.org.il	פרוטוקול EMV	

מדריך הגישה עשוי להתעדכן מעת לעת. להלן טבלת ניהול גרסאות:

מועד פרסום	מספר גרסה
יוני 2023	1

הפיקוח על מערכות התשלומים